

Informační dopis o ekologickém zemědělství ve střední a východní Evropě

Č E R V E N E C 2 0 0 9

Avalon

supports organic farming and sustainable rural development in Central and Eastern Europe and beyond.

Phone:

+31 (0)515 331955

Fax:

+31 (0)515 331980

office@avalon.nl

www.avalon.nl

EkoConnect –

Mezinárodní centrum pro ekologické zemědělství střední a východní Evropy

Telefon: +49 (0) 351-20 66 172

Fax: +49 (0) 351-20 66 174

info@ekoconnect.org

www.ekoconnect.org

Mlé čtenářky a milí čtenáři,

„Význam střední a východní Evropy roste: Jako odbytiště pro ekoproducty, jako dodavatele surovin a také jako producenta vysoce kvalitních ekopotravín“, takový je závěr již čtvrtého ročníku konference "Organic Marketing Forum" ve Varšavě. Tato dvoudenní mezinárodní konference pro výrobce a prodejce ekoproductů a ekosurovin se v květnu opět sešla v této polské metropoli. Zúčastnilo se jí zhruba 380 odborníků z více než 30-ti zemí světa, což je cca o 20 % více než loni. Podrobnosti o této konferenci se dozvíte v tomto vydání informačního dopisu.

Dalšími tématy jsou chov krav bez tržní produkce mléka, novinky o geneticky modifikovaných organismech a zprávy z Makedonie a Slovinska. Děkujeme všem, kteří podporují naši práci poskytováním dat a dalších informací a rádi bychom vyzvali všechny naše čtenáře, aby nám posílali dopisy a články a podělili se tak o tyto informace s osmi tisíci abonenty našeho informačního dopisu z více než 60-ti zemí.

Přejeme Vám příjemné čtení.

Váš redakční tým

Irena Fašalek & Dagmar Diener & Linda Huisman

Obsah:

1. **Slovinsko: regionální bioproducty se prodávají hlavně na biotržnicích**
2. **Bio má v Makedonii obrovský potenciál**
3. **Pěstování geneticky modifikovaných kultur na evropských polích není vítáno**
4. **Chov krav: Ekologická alternativa pro pastviny ve východní Evropě**
5. **Podepsáno memorandum pro spolehlivou výrobu potravin v Ázerbajdžánu**
6. **2. Mezinárodní konference k rozvoji biosektoru v zemích střední a východní Evropy a v zemích Střední Asie, Tbilisi, Gruzie, 10. – 11. září 2009**
7. **Evropská dobrovolná služba podporuje ekologické zemědělství**
8. **Velký krok kupředu na 4. Organic Marketing Forum**
9. **Termíny**

1. +++ Slovinsko: regionální bioprodukty se prodávají hlavně na biotržnicích +++

Slovinsko je malá země s velkými rozdíly, což se pozná na různorodosti kultur, podnebí a přírodních zajímavostí. Nalezneme zde hory, moře, kopce, nížiny, města i malé vesnice. A různorodé je i využití půdy. Největší podíl na ploše Slovinska mají lesy s 66%. Zemědělství má pouze podíl nižší než 28%, ze kterého na ornou půdu a zahrady připadá jen 37%. Na malé části zemědělské půdy se pěstují trvalé kultury (ovoce, víno ap.), z nichž většinu tvoří vinice. Největší podíl na zemědělské půdě mají louky a pastviny, které zpravidla leží ve vysokohorských oblastech.

Počátky ekologického zemědělství ve Slovinsku sahají do 80-tých let, kdy vznikaly skupinky zájemců, které se zabývaly především biodynamickým zemědělstvím. Z těchto skupinek se postupně vytvořilo mnoho sdružení. Nejvýznamnější organizací biozemědělců je „Zveza združenj ekoloških kmetov Slovenije Biodar“ (Slovinský svaz ekologických zemědělců Biodar), která sdružuje 8 regionálních sdružení z celého Slovinska. Biodar je současně ochrannou známkou pro slovinské bioprodukty.

Audit ekologických podniků byl oficiálně zahájen v roce 1998, kdy se 16 farem rozhodlo pro ekologické zemědělství. Počet ekologických farem, které jsou certifikovány v souladu se směrnicemi EU a slovinskými úpravami, nyní dosahuje počtu více jak 2.150, což jsou 3% ze všech slovinských farem.

Bližší pohled na rozdělení biofarem ukáže, že největší podíl na 30.000 ha certifikované plochy mají pastviny a louky s 88%. Pak následuje orná půda (8%), trvalé kultury (2%) a pěstování zeleniny (1%). Podíl ekologicky využívané půdy na zemědělské půdě Slovinska tvoří celkem více jak 6%.

Kontrola výsadby, zpracování a prodeje podléhá třem kontrolním subjektům, které mají akreditaci podle platných zákonů.

Prodej bioproduktů probíhal na počátku především přímo na farmách. Později vznikly biotržnice. V Lublani oslaví v tomto roce místní biotržnice desetileté jubileum, v Mariboru devítileté. Poptávka, zvýšená díky reklamě, má vliv i na změny v prodeji. Velká část bioproduktů se dnes prodává v supermarketech, část ve specializovaných prodejnách a přímý prodej tvoří méně jak 10%. Většinu potravin prodávaných v supermarketech tvoří bohužel importované zboží a slovinské potraviny tvoří jen velmi malou část. To je způsobeno nedostatečnou organizací zpracování a prodeje. To se týká především masa, které je sice produkováno v dostatečném množství, ale jeho zpracování a prodej jsou realizovány individuálně a každý farmář si musí hledat vlastní prodejní cesty. Většina masa se tak stále prodává obvyklým způsobem.

I zde však dochází k pozitivním změnám. V některých obchodech lze již např. zakoupit slovinské mléčné bio-produkty a v některých slovinských regionech se již započalo s prodejem biomasa atd. Svaz Biodar zahájil v minulém roce tříletý marketingový projekt, jehož cílem je přiblížit spotřebitelům ekologické potraviny a současně postavit vztahy mezi zemědělci a spotřebiteli na stabilní a trvalou bázi.

V oblasti vzdělávání začala před třemi lety jako první ve Slovinsku nabízet Fakulta zemědělství a přírodních věd (FKBV) mariborské univerzity studijní obor ekologického zemědělství. V tomto roce se očekávají první absolventi. FKBV realizuje také několik projektů na téma ekologického zemědělství, především otázky vztahu kvality potravin a pěstebních metod, a smíšené zeleninové kultury.

Autor: dipl. ing. Agr. Matjaž Turinek, Fakulta zemědělství a přírodních věd Maribor matjaz.turinek@uni-mb.si

Překlad: Marek Liebscher

2. +++ Bio má v Makedonii obrovský potenciál +++

Oblast zemědělství je v Republice Makedonii jedním z klíčových hospodářských faktorů. Kromě přínosu k hrubému domácímu produktu (HDP) hraje zemědělství také důležitou roli pro obchod, zaměstnanost obyvatelstva (22% celkové zaměstnanosti) a život venkova (40% obyvatelstva žije na venkově). Od roku 2000 do roku 2005 zůstal podíl zemědělství na celkovém HDP se svými průměrnými 12% stabilní. Tato čísla dokazují, že zemědělství Makedonie přispívá důležitou měrou k zahraničnímu obchodu. Republika Makedonie vlastní enormní množství přírodních zdrojů, které vyžadují stálé zemědělství (úrodná půda, vhodné klimatické podmínky a obrovské zemědělské plochy).

49% celkové plochy je využíváno zemědělsky, 37% je zalesněno a zbytek tvoří jezera a obydlené plochy. Na základě geografické polohy země se kultivovaná půda nachází v submediteránních, kontinentálně submediteránních a teplých kontinentálních oblastech. Tato různorodost klimatických podmínek dodává zemědělství nespočetné možnosti při produkci polních plodin. Většina kultivované půdy je obhospodařována soukromými rodinnými podniky. Z celkových ca. 180.000 soukromých

podniků tvoří asi polovinu malé zemědělské domácnosti s průměrnými 1,4 ha. Na rozdíl od obecného trendu specializace pěstování plodin na malých plochách jsou soukromé podniky velmi různorodé a pěstují i nadále velké množství různých polních plodin.

Ekologická produkce v Makedonii je stále ještě sice v plenkách, má ovšem v sobě na základě tradičního extenzivního zemědělství velký potenciál. Přitom jsou zvláště v horských oblastech podmínky životního prostředí optimální. Ekologicky obdělávaná půda zabírá v Makedonii přibližně 1% celkové zemědělské půdy. Aby se ekologicky produkované zboží stalo konkurenceschopným na mezinárodním trhu, schválil parlament v dubnu 2004 podle vzoru nařízení EU zákon o ekologické agrární produkci. Parlament už také odsouhlasil nový návrh zákona určený ke sjednocení existujícího zákonodárství s nařízením Komise (ES) č. 889/2008 a s nařízením Rady (ES) č. 834/2007, týkajících se ekologické produkce.

Ekologická produkce vyžaduje finanční prostředky v celém procesu produkce. Zvláště zemědělcům v méně rozvinutých, ale vhodných oblastech chybí tyto prostředky k předběžnému financování nákladů na certifikaci. Makedonské Ministerstvo zemědělství, lesnictví a vodohospodářství (MAFWE) uvolnilo na program k podpoře ekologického zemědělství nejprve v roce 2005 částku 97.500 €. Padesát biozemědělců registrovaných u MAFWE tak obdrželo státní podporu. V roce 2008 byl budget na státní podporu ekologického zemědělství zvýšen na 815.000 €, což mělo za následek, že mohla být státními prostředky subvencována produkce 226 registrovaných biozemědělců. Ekologicky obdělávaná plocha vzrostla z 226 ha (v roce 2005) na 1.029 ha (v roce 2008). Do roku 2011 by makedonská vláda chtěla dosáhnout 2% podílu ekologické půdy na celkové zemědělsky využívané ploše. Kromě ministerstva podporují aktivně ekologické zemědělství i mnohé spolky na regionální úrovni. Většina těchto regionálních spolků je členem Spolku makedonských ekologických podnikatelů (BIOSAN), který byl založen v roce 2006. BIOSAN zastupuje zájmy biozemědělců a podporuje ekologické zemědělství na národní úrovni. V zemi jsou v současné době mnohé mezinárodní certifikační společnosti a v roce 2009 zahájilo svou činnost i první makedonské certifikační pracoviště PRO CERT.

Ekologická produkce není stále ještě s ohledem na svůj rozsah a rozmanitost natolik rozvinutá, aby mohly být bioprodukty trvale umístěny na trh. Existují sice ojedinělé iniciativy snažící se bioprodukty prodávat na regionálních trzích a farmách, ale poptávka a povědomí o ekologickém zemědělství jsou u spotřebitelů v současnosti ještě nízké. Dosud neexistují žádné obchody s bioprodukty, ale některé speciální obchody a obchody sítě "Reformhaus" nabízejí převážně domácí produkty. V uplynulých letech bylo ovšem možné se stoupající tendencí najít stále více bioproduktů také v supermarketech. Jedná se o začarovaný kruh: Na jedné straně neexistuje dostatečně velký trh pro bioprodukty, který by stimuloval produkci, a na druhé straně je rozvoj tohoto trhu brzděn nedostatkem kvality a kvantity. V roce 2009 nasadilo MAFWE nová měřítka pro podporu ekologického zemědělství – finanční podpora pro výrobce a podnikatele, kteří v budoucnosti chtějí podnikat ekologicky. Podniky jako Alkaloid (bio bylinné čaje z volného sběru), Vitalia (bio ovocné marmelády), Vinarija Grkov (bio víno), Kastel, Intermak (bio houby) jsou průkopníky ve zpracování ekologických produktů.

S ohledem na přírodní podmínky má Makedonie vysoký potenciál k využití přírodního bohatství a tedy i k tomu odpovídajícímu rozvoji ekologického zemědělství. Kromě toho jsou zde už ekologické produkty z volného sběru (byliny, čaje, houby, lesní plody), které vykazují celosvětově stoupající poptávku. Dosud je jen 1% sbíraných produktů certifikováno. Další potenciál byl zjištěn v ekologickém chovu zvířat (zvláště v chovu ovcí a jehňat). K tomu se přidává i dosud rostoucí význam ekologického včelařství.

Autoři:

Goran Angelovski, koordinátor ekonomické výkonnosti, kontraktor USAID, program AgBiz

Olivera Bicikliski, makedonský ministr zemědělství, lesnictví a vodohospodářství, odbor organické produkce

Překlad: Petr Nádeníček

* * * * *

3. +++ Pěstování geneticky modifikovaných kultur na evropských polích není vítáno +++

Jako odpověď na článek „Celosvětově 125 mil. ha “Frankensteinovských kultur“, uvedený v našem 21. informačním dopise, nám paní Anamarija Slabe ze slovinského Institutu pro trvale udržitelný rozvoj zaslala shrnutí zprávy s výsledky jiného výpočtu ploch s geneticky modifikovanými rostlinami, provedeného organizací „Friends of the Earth International“ (FoEI) s názvem „Kdo profituje z geneticky modifikovaných kultur?“ V tomto shrnutí se uvádí, že dle loňské zprávy organizace "International Service

for the Acquisition of Agri-Biotech Applications" (ISAAA) - financované převážně biotechnologickým průmyslem, se více než zdvojnásobil podíl geneticky modifikovaných kultur. K tomuto výsledku ISAAA dospěla pomocí znásobení dané osevnické plochy počtem znaků geneticky modifikovaných kultur, čímž stoupl celosvětový podíl geneticky modifikovaných kultur na 22%. Takto se z jednoho pole, na kterém se pěstuje jedna geneticky modifikovaná kultura, vykazující tři znaky (např. rezistenci vůči dvěma herbicidům a schopnosti vyučovat jeden insekticid), stala tři pole, a ISAAA tím tak ztrojnásobila plochu, která spadá do kategorie geneticky modifikovaná kultura. Podle FoEI klesla výsadba geneticky modifikovaných kultur v EU ze 110.007 ha v roce 2007 na 107.719 v roce 2008, což odpovídá snížení o 2%. V EU činí podíl geneticky modifikovaných kultur pouze nepatrný podíl z celkové obdělávané plochy (0,36%) i z celkové zemědělské plochy (0,21%).ⁱ

Několik nedávných politických akcí na ochranu zemědělců a spotřebitelů ukázalo značnou skepsi vůči geneticky modifikovaným organismům. Budoucnost geneticky modifikovaných organismů v Evropě a v EU nevypadá tudíž růžově. Poté co Rakousko a Maďarsko 2. března 2009 úspěšně zachovaly zákaz pěstování geneticky modifikované kukuřice MON810 vyráběné firmou Monsanto, zakázal o deset dní později také luxembouržský ministr životního prostředí Mars Di Bartolomeo její pěstování. 14. dubna zakázala německá agrární ministryně Ilse Aigner pěstování MON810. V květnu 2009 přijalo Slovinsko zákon, který poprvé řídí a omezuje pěstování geneticky modifikovaných kultur. Nevládní organizace, které se podílely na návrhu zákona, uvítaly přijetí jednoho z nejpřísnějších zákonů EU. Zároveň vyslovily varování Slovinsku, aby co nejdříve zastavilo kultivaci MON810, jelikož existuje nespočetné množství mezinárodních studií, ospravedlňujících zavedení zákazu vývozu. Podle údajů FoEI žádný jiný evropský stát mimo EU nepěstuje geneticky modifikované organismy (např. Norsko, Švýcarsko, Island, Srbsko, Montenegro, atd.). Švýcarsko má moratorium na pěstování geneticky modifikovaných kultur do roku 2012. Státy, které se nachází v různých fázích vstupu do EU, jako Turecko, Chorvatsko a Makedonie nepěstují žádné geneticky modifikované organismy.ⁱ

Americká velvyslanectví se podle údajů nevládních organizací a skupiny na ochranu spotřebitelských práv "Food & Water watch" snaží bránit vzrůstajícímu mezinárodnímu odporu vůči geneticky modifikovaným potravinám. Američtí diplomaté mají přikázáno podporovat geneticky modifikované organismy v Evropě a zmenšit počet odpůrců, ignorujících vývoj této technologie. Americká velvyslanectví a reprezentanti navázali, za účelem podpory geneticky modifikovaných organismů, kontakty s mnoha státy, které nedávno vstoupily do EU. Například v létě 2005 na Kypru, když se tu diskutovalo o návrhu zákona, aby supermarkety měly vlastní regály pro geneticky modifikované potraviny. Americké velvyslanectví v Nikósii zaslalo dopis členům parlamentu s naléhavou výzvou, aby návrh odmítli. „Návrh je srovnatelný s mimotarifní bariérou týkající se obchodování s biotechnologickým zbožím, a to je zneužití našich povinností jako člena WTO“, varoval dopis. „Mohlo by to také být neslučitelné s našimi povinnostmi člena EU“, jak bylo napsáno v článku "Biotech diplomacy: Jak se americká velvyslanectví snaží tlačit geneticky modifikované organismy do Evropy".ⁱⁱ

Ale německý soudní dvůr odůvodnil zamítnutí žádosti americké biotechnologické firmy Monsanto v Německu týkající se zrušení zákazu s tím, že nové studie ukazují, že jedovaté látky v MON810 mohou mít také účinky na ostatní druhy hmyzu. Luxembouržská studie ukázala, že geny obsažené v MON810 byly také nalezeny u včel, krav, v medu a v rostlinách atd. Na základě článku 23 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/18/ES může členský stát na svém území dočasně omezit nebo zakázat používání nebo prodej tohoto geneticky modifikovaného organismu nebo produktu, a to "na základě nových nebo dodatečných informací, které mohou ovlivnit hodnocení rizik pro životní prostředí, nebo na základě přehodnocení stávajících informací v souvislosti s novými nebo dodatečnými vědeckými poznatky poskytujícími dostatečný podklad pro názor, že geneticky modifikovaný organismus nebo produkt s jeho obsahem, který byl řádně oznámen a kterému již byl udělen písemný souhlas, představuje riziko pro lidské zdraví nebo životní prostředí".ⁱⁱⁱ

Po nesčetných iniciativách proti geneticky modifikovaným organismům vypadá budoucnost polských zemědělců nadějně. Více než 100 ekologických spolků se snaží o Polsko bez geneticky modifikovaných organismů. Také během letošního setkání "Organic Marketing Forum" ve Varšavě se vyslovilo 380 účastníků ze 32 zemí za přítomnosti polského ministra pro zrušení povolení a komerčního pěstování geneticky modifikovaných organismů v rámci celé Evropské unie. Po osmi letech neshod okolo výsledku souhlasil Brusel s návrhem polské vlády, aby polští zemědělci měli právo odmítnout geneticky modifikované potraviny, jak informoval webový portál "Polski Radio". V případě, že jednotlivé skupiny zemědělců nebudou iniciovat žádné protestní deklaráce, připravila polská vláda přísná pravidla, které musí dodržovat, než začnou pěstovat geneticky modifikované organismy. Tato regulace byla přijata Evropskou komisí koncem května. Polské ministerstvo životního prostředí plánuje po 23. červnu předložit tuto regulaci spolkovému sněmu. Pokud bude schválena, stane se z ní koncem roku zákon.^{iv}

Autor: dipl. ing. Agr. Irena Fašalek, EkoConnect

Friends of the Earth International (FoEI), Food Sovereignty, Who benefits from GM crops,
http://www.foeeurope.org/GMOs/Who_Benefits/full_report_2009.pdf

ii Biotech diplomacy: How US Embassies are pushing GMOs throughout Europe
<http://www.foodandwaterwatch.org/world/europe/agriculture/questionable-technologies/biotechWeb.pdf>

iii Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/18/ES
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0018:CS:HTML>

iv Polskie Radio
http://www.polskieradio.pl/thenews/news/artikul109139_ec_accepts_polish_gmo_regulations.html

Překlad: Martina Kumer

Jazyková korektura: Mgr. Pavla Kopecká

* * * * *

4. +++ Chov krav: Ekologická alternativa pro pastviny ve východní Evropě +++

Cílem chovu krav je produkce telat za nízkých nákladů, při minimální pracovní síle a za využití rozlehlých pastvin. Mléko krav se přitom nedojí; slouží výhradně pro výživu telat, která by měla po osmi měsících, když jsou odstavena, dosáhnout živé váhy cca 250 kg. Odstavená telata pak mohou být dále intenzivně krmena. Často se však také vykrmují v extenzivním pastevním výkrmu.

Rusko, Ukrajina a Bělorusko mají mnoho pastvin, které jsou dnes nejsou dostatečně využívány. Vedle toho se v Bělorusku z důvodu státního dirigismu využívají ve velké míře pro polní hospodářství rašeliniště a mokřiny, které by z ekonomických i ekologických důvodů měly být spíše přeměněny v trvale zelené plochy. V Rusku a na Ukrajině naopak zarůstá (křovím, břízami) čím dál víc orné půdy, protože mnoha podnikům chybí peníze na intenzivní zemědělské využití. Všechny tyto plochy - trvalá zeleň, orné - ale nerentabilní plochy - a v současné době nevyužitá orná půda - by mohly být extenzivním, ekologickým chovem masného skotu opět smysluplně využity. Při tom jde především o chov krav na produkci telat jakož i extenzivní výkrm jalovic, býků a volů na pastvě.

Mimo Evropu je extenzivní chov masného skotu na pastvách nejrozšířenější formou chovu hovězího dobytka. Také v Německu se těší chov krav čím dál větší oblibě - a to navzdory zrušení dotací EU na dobytek v roce 2005. Tady se starají dotace na zemědělské plochy o to, aby chov krav zůstal hospodářsky atraktivní. Tyto dotace jsou opodstatněné, protože chovem krav vzniká společensky žádoucí stav pastvin, kterého lze dosáhnout pouze spasením.

Velký podíl ekologické produkce v Německu nápadně tvoří chov krav. Například v Braniborsku, spolkové zemi s největším počtem krav, hospodaří 9% všech zemědělských podniků ekologicky (10% zemědělských ploch má ekologický certifikát); přitom 22% všech krav je chováno v ekologických podnicích. Z téměř 600 ekologických podniků v Braniborsku chová 45% krávy (Statistický úřad Berlín-Braniborsko 2008). To ukazuje úzké spojení ekologické produkce hovězího masa s chovem krav.

Je chov krav ve východní Evropě (Rusko, Ukrajina, Bělorusko) bez státních dotací na zemědělské plochy vůbec hospodářsky smysluplný? To musí být zodpovězeno nejprve ze strany tržeb. Hovězí maso z lokální produkce ve východní Evropě má často nižší kvalitu (libové, bledé a vodnaté) a tím také nižší hodnotu. Se stoupajícími příjmy a uvědomělejším přístupem ke zdraví se přesto vyvíjí především v centrech aglomerací čím dál větší poptávka po kvalitním hovězím masu. Tím se rozumí pomalu rostoucí maso extenzivně chovaného skotu, které je jemně mramorováno, je šťavnaté a chutné. Do Ruska se kvalitní hovězí maso nyní importuje především z Jižní Ameriky, kde se díky chovu krav a pastevnímu výkrmu produkuje efektivně a ekonomicky. Možnosti produkce kvalitního hovězího masa existují ovšem i v Rusku, takže poptávka by mohla být stejně tak dobře pokryta lokálně. Ojedinelé úspěchy v přímém uplatnění masa na trhu v Rusku a Bělorusku dokládají, že je kvalitní maso prodejné i za vyšší ceny.

Klíčem k úspěchu v chovu krav je podnikový management. Je zapotřebí produkovat co nejvyšší počet telat s vysokými denními přírůstky při minimálních nákladech, malé pracovní síle a za využití velké plochy. „Chov krav nesmí nic stát,“ říkají profesionálové v chovu krav. Metoda je nízkonákladová, protože:

√ chov může být prováděn celý rok venku, tzn. krávy zůstávají i v zimě na vybraných suchých pastvinách; pozorované změny klimatu ve východní Evropě ukazují, že i tady je celoroční venkovní chov možný - drahé stáje jsou jedem pro chov krav.

- √ krávy nedostávají žádná jádrová krmiva, v zimě jsou krmeny pouze senem a v době otelení na začátku roku siláží, jinak musí potřebné krmivo produkovat pastvina sama
- √ využití energií a techniky je redukováno na minimum, především na práce s traktorem a ošetřování stáda, získávání sena a péče o pastvinu

Tím je chov krav extrémně extenzivním způsobem produkce a proto je silně závislý na konkrétním místě: velký výběr ploch přirozených pastvin je předpokladem. A to je také odpovědí na otázku rentability chovu krav ve východní Evropě: jen pokud budou tak jako tak existující plochy využity, je ekonomicky smysluplný. Pokud by měly kvůli nákupu nebo nájmu ploch vzniknout výdaje, je rentabilita chovu ohrožena. Tyto náklady by pak mohly být stejně jako v západní a střední Evropě vyrovnány dotačními programy pro péči o krajinu.

Zatímco aspekt rentability chovu krav stojí v popředí pro podnik, jsou pro společnost a politiku při hodnocení chovu krav důležité také otázky životního prostředí. Ve východní Evropě je intenzivní chov často příčinou ekologických škod, které sahají od neoborného skladování močůvky až k negativním důsledkům pěstování silážní kukuřice (eroze a ztráta biodiverzity). Extenzivní chov krav naopak životnímu prostředí neškodí: nevyžaduje pěstění krmiv a neprodukuje močůvku. Pro chov krav je využíváno trvalých zelených ploch, které by jinak nevyužity zarostly plevelem a keři. Protože krávy nemají vysoké nároky na kvalitu krmiva, je časově odstupňované kosení bez velkoplošného raného pokosení možné. To umožňuje vznik pestré mozaiky menších ploch, která je příznivá pro ty druhy ptáků, které hnízdí na loukách, ale také pro kontinuální včelí pastvu během vegetačního období. Pokud je k dispozici dostatek pastvin (nejméně 1,5ha/kráva), lze se obejít i bez hnojení a použití prostředků k ochraně vegetace.

Také v souvislosti s diskuzí o klimatu získává chov krav na důležitosti. Východní Evropa se vyznačuje vysokým podílem rašelinišť. Pokud je zoráme v zemědělskou půdu, uvolní se mineralizací humusu a rašeliny velké množství CO₂. Chovem krav se stává využívání trvale zelených ploch hospodářsky zajímavým a zabraňuje tak jejich změnám, jež negativně ovlivňují i změny klimatu.

Ekoconnect e.V. může podnikům ve východní Evropě zprostředkovat poradenství v oblasti chovu krav a ekologické produkce hovězího masa.

Autor: Christoph Arndt, EkoConnect

Překlad: Stanislav Tomčík

* * * * *

5. +++ Podepsáno memorandum pro spolehlivou výrobu potravin v Ázerbajdžánu +++

21. května podepsaly tři organizace společné prohlášení o spolupráci s cílem rozvoje stabilní a ekologické výroby potravin v distriktu Gazakh v Ázerbajdžánu. Hlavním cílem je vyrobit dostatečné množství potravin k uspokojení poptávky obyvatelstva a zároveň chránit životní prostředí.

Pán Rauf Huseynov (vláda distriktu Gazakh), profesor Mirdamad Sadigov (rektor Azerbaijan State Agrarian University) a Mr. Martien Lankester (ředitel nadace Avalon) podepsali toto prohlášení.

K dosažení uvedených cílů budou ve výrobě nasazeny nové technologie a vědecké poznatky. Mezinárodní zkušenosti propojené s moderními principy výroby, zpracování a marketingu budou přizpůsobeny lokální situaci. Za tímto účelem mají být zřízeny v distriktu Gazakh moderní poradenská síť, jakož i ekologické předváděcí a zpracovatelské podniky.

Překlad: Martina Kumer

* * * * *

6. +++ 2. Mezinárodní konference k rozvoji biosektoru v zemích střední a východní Evropy a v zemích Střední Asie, Tbilisi, Gruzie, 10. – 11. září 2009+++

“2. Mezinárodní konference k rozvoji biosektoru v zemích střední a východní Evropy a v zemích Střední Asie“ je pokračováním velmi úspěšné 1. konference v Kyjevě v dubnu 2008, již se zúčastnilo 220

účastníků z 25 zemí. Mnozí z těchto účastníků vyjádřili úmysl udržovat vzniklou síť kontaktů a pokračovat v plodné diskusi týkající se rozvoje ekologického zemědělství v této oblasti.

Těžištěm 2. konference budou zaprvé praktické zkušenosti a výsledky výzkumu v oblasti pěstování rostlin, volného sběru, vinařství, výroby vína a chovu zvířat. Zadruhé budou na konferenci diskutovány nové ekologické směrnice EU a otázky certifikace (EKO ale i jiné značky jako např. FairTrade). Třetí tematická oblast se týká výměny zkušeností s rozvojem regionálních ekologických trhů a požadavků na exportní trh.

Bližší informace naleznete na www.organicconference.elkana.org.ge nebo obdržíte na e-mailové adrese conference@elkana.org.ge

Překlad: Petr Nádeníček

* * * * *

7. +++ Evropská dobrovolná služba podporuje ekologické zemědělství +++

EFD (Europäischer Freiwilligendienst/Evropská dobrovolná služba) je program pro mladé lidi mezi 18 – 30. Pro lidi, kteří by rádi cestovali a poznávali jiné kultury a zvyky. Lidi, kteří jako protislužbu za jejich vynaložený čas, jejich nápady a schopnosti získají nové zkušenosti, znalosti a přátele a mají možnost se naučit cizímu jazyku nebo jej osvěžit. Projekty jsou přitom zcela rozdílné, počínaje sběrem chaluh na Islandu přes péči o děti v portugalské školce, práci v divadle v Itálii nebo v rádiu v Rakousku až po (v mém případě) práci u ekologické organizace v Německu.

Proto jsem si zvolila EkoConnect. Ačkoli to není daleko od polských hranic, jsou některé kulturní rozdíly pro mne pořád ještě trochu šokující. Přesto musím přiznat, že mám ráda způsob, jakým Němci žijí a slaví; obzvláště v pěkném, historickém městě Drážďany, které je plné kulturní atrakcí (koncerty, divadla, sezónní slavnosti, atd.) a Saské Švýcarsko, které je hned za rohem. Nejsou nudné a člověk je pořád v dobré společnosti. Jak moji kolegové v práci tak jiní lidé, které jsem poznala, jsou velmi přátelští a otevření. Jsem velmi ráda, že spolupracuji hlavně s mladými lidmi a namísto jednoho školitele mám dokonce dva (jeden je kompetentní pro finance a druhý pro kulturní část).

Na začátku nebyl projekt příliš slibný. Ale nyní, poté co uplynul jistý čas, rozumím, že tímto týdnem trvajícím křtem ohněm musí projít všichni praktikanti u EkoConnectu. Vyplatilo se však obstát, a od tohoto okamžiku už nebyla práce monotónní. Nenačila jsem se jen zacházet s novými programy, ale nasbírala jsem i plno zkušeností s věcmi, které jsem nikdy předtím nedělala a které jsem pokládala za svou osobní výzvu. V současnosti se cítím jako opravdový člen tohoto sdružení a mohu spoluovlivňovat, co se bude dělat. Práce u EkoConnectu mi umožnila navštívit Prahu, zúčastnit se několika zajímavých akcí týkajících se ekologického zemědělství (v Německu a Polsku) a biotou Ekogaly v Řešově (pol. Rzeszów) a spolupracovat na organizaci velké události, Organic Marketing Forum ve Varšavě. Nyní realizuji svůj dlouho vytoužený projekt – letní akademii, což je šance ke zdokonalit si svůj organizační talent a poznat víc o ekologickém zemědělství a seznámit se s lidmi z různých zemí Evropy. Kromě toho jsem se jako dobrovolnice EFD zúčastnila semináře ve Výmarech (něm. Weimar), kde jsem měla příležitost vyměnit si zkušenosti a navázat kontakt s jinými dobrovolníky, kteří pracují v Německu. Těším se na seminář, který se ještě uskuteční v Heidelbergu.

Práce u EkoConnectu mi dala možnost lépe poznat sebe sama. Když jsem začala s projektem, neměla jsem mnoho očekávání; takový je život, ne všechno jde tak, jak si to přejeme. Buď jak buď, jsem ráda, že téměř všechny mé naděje byly naplněny a ba dokonce víc. Myslím, že ten rok tady byl velmi vydařený a jediné, čeho lituji, je to, že všechno uběhlo tak rychle a já budu za pár měsíců opět doma.

Autor: Dipl.-Ing. market. Iwona Matyjas, EkoConnect

Překlad: David Polčák

Jazyková korektura: Mgr. Pavla Kopecká

* * * * *

8. +++ Velký krok kupředu na 4. Organic Marketing Forum +++

Hospodářská krize nebyla tématem 4. Organic Marketing fóra. Tématem ale byla strategie, jak lépe dosáhnout potřeb zákazníků a spotřebitelů. „Mnoho firem hledá další cesty k trvalému vzrůstu jejich podniku. Jak ve východní tak i v západní Evropě vládne neustálý zájem o spolehlivé poměry v oblasti ekologických potravin a surovin.“, zrekapituloval Bernhard Jansen, jednatel pořadatele EkoConnect po ukončení úspěšného fóra v polském hlavním městě.

Nejprve přišlo zhruba 10 % z ruský mluvících zemí, ve kterých vznikají četné iniciativy k výstavbě regionálních ekologických trhů. Také v hostující zemi Polsku se drží nárůst ekologického zemědělství: Více než 50 % nárůst ekologické plochy a o 40 % více zpracovatelských firem v roce 2008 naznačují ovlivňující rozvoj, který se ukazuje v dalším nárůstu trhu. Narůstající počet účastníků a dobrá atmosféra na fóru ukazují, že v nových členských zemích Evropské unie pokračuje pozitivní vývoj ekologického zemědělství.

Pro účastníky této konference byl především zajímavý referát Volkera Engelsmanna (Eosta) o změně očekávání spotřebitelů a také zprávy o vývoji v Rusku, Rumunsku a Chorvatsku. Celkově bylo možné poslechnout si 24 přednášek různých expertů a zpráv o zkušenostech ekologických firem stejně tak jako navštívit 4 semináře k různým tématům.

Kromě toho se návštěvníkům představilo 60 firem s vlastními expozicemi, přičemž byl zjištěn nárůst kvality mnoha účastníků v rámci přednášek a výstavy. První místo v soutěži „Best of Organic“ získala polská firma Janton S.A. díky svému vínu „Aronica“. Druhou cenu získala německá firma Naturata AG a třetí místo polský výrobce sýrů Frackowiak SP.J.

Dalším vrcholem této akce byla „Varšavská deklarace moratoria o používání genové techniky“, schválená účastníky fóra za přítomnosti a za podpory polského náměstka ministra zemědělství Artura Lawniczaka. Účastníci vyzývají v této deklaraci evropské vlády a firmy k dodržování moratoria pro geneticky modifikované organismy a ke zohlednění odmítnutí genové techniky spotřebiteli.

Fórum Organic Marketing se uskutečnilo pod patronací polského ministerstva zemědělství a skupiny IFOAM EU. EkoConnect organizoval toto fórum ve spolupráci s polským ekologickým spolkem Ekoland, Státní poradenskou službou pro zemědělství v Polsku a asociací Organic Retailers. Více informací naleznete na: www.organic-marketing-forum.org.

Překlad: Romana Braeuer

* * * * *

9. +++ Termíny +++

- Organic Agriculture Development, Höje, Švédsko, 31 července - 25 srpna 2009 (<http://www.sida.se/sida/jsp/sida.jsp?d=1728&a=41087>)
- International Wissenschaft Konferenz "Fostering healthy food systems through organic agriculture – focus on Nordic-Baltic region", Tart, Estonsko, 25 – 27 srpna 2009 (<http://www.njf.nu/site/seminarRedirect.asp?intSeminarID=422&p=1004>)
- 2. mezinárodní konference k vývoji biologického sektoru v centrálních a východoevropských zemích a v zemích centrální Asie), Tiflis, Gruzínsko, 10. – 11. září 2009 (www.organicconference.elkana.org.ge)
- SANA, Italy's largest organic food show, Boloň, Itálie, 10 – 13 září 2009 (www.sana.it)
- BIOBERNAI, Francie, 11 – 13 září 2009 (<http://www.biobernai.com>)
- SEAE Technical Conference on organic production in Mediterranean, Mallorca, Španělsko, 16 – 19 září 2009 ([http://www.organic-world.net/35.html?&no_cache=1&tx_ttnews\[tt_news\]=17](http://www.organic-world.net/35.html?&no_cache=1&tx_ttnews[tt_news]=17))
- BIOSUED, Augsburg, Německo, 20. září 2009 (www.biosued.de)
- International Congress on Organic Cotton, Interlaken, Švýcarsko, 21 – 25 září 2009
- Avalon Network Meeting Sofia, Bulharsko, 26 - 27 Švýcarsko (www.avalon.nl/network)
- BIO Cordoba 2009, Cordoba, Španělsko, 24. – 26. září 2009 (www.biocordoba.com)
- Avalon conference on climate change, biodiversity and organic farming, Sofia, Bulharsko, 28 Švýcarsko - 1 října (www.avalon-conference.org)
- BIOSTYL, Slovensko, 1. – 3. října 2009 (www.incheba.sk)
- BIONORD, Hamburg, Německo, 4. října 2009 (www.bionord.de)
- EkoConnect – Avalon – Seminář on organic marketing for participants from russian speaking countries, Berlin, Germany, 5 – 9 Oktober 2009 (www.ekoconnect.org)
- SALON ZEN ET BIO, 09 – 11 října 2009 (www.salon-zetenbio.com)
- NATEXPO, Paříž, Francie, 17 – 19 října 2009 (www.natexpo.com)
- Romanian Organic Forum (ROF) – konference on marketing of organic products in Bukarest, Romania, 22 – 23 října 2009 (www.bio-romania.org)
- HEALTH LIFE, Almaty, Kazachstán, 22 – 25 října 2009 (www.life-expo.kz)
- BIOTERRA Conference, Cluj, Romania, 24 – 25 October 2009 (bioterra@internet.ro; www.greenagenda.org/bioterra)
- ECOFESTIVAL, Atény, Řecko, 05 – 08 listopadu 2009 (www.ecofestival.gr)
- SALON MARJOLAINE, Trade fair für ökologische Produkte und Umwelt, Paříž, Francie, 7 – 15 listopadu 2009 (www.salon-marjolaine.com)
- EkoConnect – Avalon – Training for trainers on organic agriculture for participants from russian speaking countries, Dresden, Germany, 16 – 20 listopadu 2009 (www.ekoconnect.org)
- 5th Organic Marketing Forum in Warsaw, Poland, 6 – 7 May 2010 (www.organic-marketing-forum.org)

Překlad: Romana Braeuer

* * * * *

Líbil se Vám informační dopis EkoConnectu?

Bude nám potěšením, když ho doporučíte zainteresovaným kolegům a známým.

Pokud jste tento informační dopis obdrželi od třetí osoby a máte zájem ho dostávat osobně od nás, napište nám prosím e-mail. Jako předmět uveďte "Subscribe EkoConnect Infobrief" a zašlete ho na: redaktion@ekoconnect.org

Pokud si nepřejete tento informační dopis i nadále přijímat, napište nám e-mail, do kterého uveďte jako předmět "Unsubscribe EkoConnect Infobrief".

S přátelským pozdravem

Vaše redakce informačního dopisu

+++ Ve vlastní věci: EkoConnect e.V.: naše cíle, naše práce – a Vy +++

EkoConnect si dal za úlohu podporovat výměnu informací, znalostí a zkušeností a zprostředkovat střetnutí lidí a jejich organizací v oblasti ekologického zemědělství. Spolek byl založen v polovině roku 2003 a má sídlo v Drážďanech.

Hlavní úkoly jsou mimo jiné podpora a propojení aktérů a aktivit spojených se stálým vývojem ekologického zemědělství ve střední a východní Evropě, posilování rozvoje venkovských oblastí jako i napomáhání zajišťování dostupnosti ekologicky vyráběných produktů a potravin. Kromě toho funguje EkoConnect jako centrální informační středisko, podporuje možnosti střetnutí, výměny zkušeností a dalšího vzdělávání, např. ve formě seminářů a odborných exkurzí, a podporuje soukromá a veřejná zařízení při budování struktur ekologického zemědělství. EkoConnect je v jeho snažení podporován odborným poradním sborem, který mu radí v otázkách týkajících se obsahu a strategie.

Členy jsou experti a organizace ze všech částí Evropy, kteří mají dlouholeté zkušenosti ve výstavbě struktur ekologického zemědělství. Práci spolku je možné podporovat formou finančních příspěvků, jako tzv. „napomáhající“ člen nebo aktivní spoluprací, jako takzvaný „řádný“ člen. Napomáhající členové přispívají min. € 60,- ročně, jedná-li se o soukromé osoby, a € 600,- ročně, jedná-li se o osoby právní. Řádní členové se účastní práce ve spolku, jejich roční příspěvek obnáší min. € 20,- případně € 200,-.

Noví členové jsou vítáni! Zájemce žádáme o vyplnění a zaslání následujícího přihlašovacího kuponu:

Žádost o členství ve spolku EkoConnect

Mám zájem/ máme zájem podporovat práci spolku EkoConnect a stát se

O napomáhajícím členem

O řádným členem.

Příjmení:	Jméno:
V případě právnických osob, jméno právního zástupce:	
PSC, bydliště:	Ulice a číslo domu:
Stát:	Okres:
Telefon:	Mobil:
E-mail:	Činnost (např. poradenství, zemědělec, zpracovávání, atd.)

Zaplatím/zaplatíme roční příspěvek ve výši€ a tuto sumu uhradím/ uhradíme

O přiloženým šekem

O převedením na účet

Členské příspěvky je možné odečíst z daní. Potvrzení Vám zašleme poštou.

Místo, datum, podpis